

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-419

28.4.2026

QBE EUROPE c/o Crawford & Company (Norway) AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Saging – kuttskade – fremtidig inntektstap – avkortning – grov uaktsomhet – yfl. § 14.

Forsikrede skadet fingeren på en sag på jobb, og måtte amputere deler av en finger. I etterfølgende rapport fra arbeidsgiver ble det bl.a. notert at håndteringen av sagen ikke var i henhold til produsentens anbefalinger. Basert på rapporten og telefonsamtale med forsikrede, varslet foretaket at det ville avkorte eventuell erstatning med 15% på grunn av grov uaktsomhet. Etter ett års sykmelding, ble forsikrede sagt opp. Foretaket utbetalte erstatning for menerstatning, lidet og fremtidig inntektstap og tapt hjemmearbeidsevne, med en avkortningsgrad på 15 %. Ved beregningen av fremtidig inntektstap la foretaket til grunn at forsikrede ikke ville ha kommet ut i arbeid igjen etter sykmeldingen, ettersom han var i pensjonsalder. Saken reiste spørsmål om det var grunnlag for 15 % avkortning. Videre reiste saken spørsmål om forsikrede hadde sannsynliggjort et større inntektstap, herunder om han uten skaden ville jobbet til fylte 70 år. Nemnda bemerket at forklaringene i saken fremsto som noe motstridende, men la til grunn at forsikrede var godt kjent med arbeidsoppgaver, redskaper og farene disse representerte. Nemnda la videre til grunn at manglende bruk av sikkerhetsutstyr representerte et markert avvik fra forsvarlig opptreden. Forhold på arbeidsgivers side fritok ikke forsikrede for ansvar for egen sikkerhet. Nemnda ga foretaket medhold i at det var grunnlag for 15 % avkortning. Spørsmålet om forsikrede hadde sannsynliggjort et større inntektstap, var uegnet for nemndas rent skriftlige behandling og ble avvist.

Saksfremstilling

Forsikrede var på jobb 31.8.21, da han ble skadet på en sag i forbindelse med arbeidet. Skaden medførte blant annet delvis amputasjon av en finger.

Før skaden

Innsynsrapport fra Nav viser at forsikrede hadde en del lengre sykepengeperioder (alle med 100 % grad) flere år før skaden for bl.a. skulder, nakke, depressive plager og KOLS.

Etter skaden

I skaderegistrering/ulykkesvarsel 31.8.21 står det: «Skadede jobbet i verksted med håndholdt luftdrevet sag. Kuttet seg i fingre, hvorav en delvis avrevet».

I operasjonsbeskrivelsen 1.9.21 fremgår at «Pasienten kuttet seg på en sirkelsag i forbindelse med saging av aluminium 31.08.21. Sagen slo tilbake og han pådro seg kutt [...]».

Forholdet ble politianmeldt 2.9.21, men henlagt 6.10.21 under henvisning til at det ikke antas å være rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold, jf. strprl. § 224 første ledd.

I skademelding mottatt 6.9.21 fremgår følgende om forløpet:

Gjøremål på ulykkestidspunktet: modifisering av aluminiums-deksel som var prefabrikkert i eget verksted

Hendelsesforløpet: Operatør skulle kutte deksel på venstre side med en luftdrevet vinklesliper, med påmontert sagblad til bruk for kapping av aluminiumprofiler. Under arbeidsoperasjonen (vil avklares i videre granskning) treffer sagblad innside på vestre hånd, hvor venstre ringfinger delvis bli amputert, skade på pekefinger og langfinger og mindre skade på lillefinger. Annen ansatt som var i verksted varslet avdelingsleder om hendelsen. [...]

Nav godkjente som yrkesskade 23.9.21.

I rapport 28.9.21 fremgår følgende beskrivelse fra arbeidsgiver/oppdragsgiver:

Innleid operatør arbeidet med modifisering av aluminiums-deksel som var prefabrikkert i eget verksted. Operatør skulle kutte deksel på venstre side med en luftdrevet vinklesliper, med påmontert sagblad. Deksel ble lagt på arbeidsbord med avlåste hjul, uten fastspenning av emnet. I starten av arbeidsoperasjonen ble deksel holdt på plass av arbeidskollega.

Operatør holder vinklesliper med to-håndsgrep og kutter deksel langs oppmerking. Under kutting endrer operatør posisjon da rørstuss kommer i veien og kollega som holder deksel slipper taket og går til siden. Operatør fortsetter å kutte i påbegynt spor og når det gjenstår ca. 50 mm av planlagt kutt, hugger sagblad til. Dette fører til at operatør mistet grepet med venstre hånd og av impuls griper etter vinklesliperen hvor sagblad treffer innsiden av venstre hånd. Venstre ringfinger blir delvis amputert, pekefinger, langfinger og lillefinger får kuttskade.

[...]

Utløsende årsak

Sagblad hugger i aluminiumsdeksel

Bakenforliggende årsaker

- Risiko ikke oppdaget under planlegging av arbeidsoperasjon
- Har benyttet EPL (dokumentert opplæring for bruk) for div håndholdt verktøy
- Sagblad som benyttes på vinklesliper i dette tilfelle er ikke iht produsentens anbefalinger

Læring av hendelsen

Hva er lærdommen av hendelsen:

- Sikre at alle ansatte og innleide har dokumentert opplæring
- Sikre at arbeidsutstyr benyttes riktig og at best egnet arbeidsutstyr benyttes til oppgaven
- Arbeidsemner skal sikres/fastspennes ved bruk av LVS39/ Alu Guard

Forebyggende tiltak for å hindre gjentakelse/ også på andre siter:

Stanse all bruk av sagblad på luftdrevet vinklesliper LVS38 - vurdere anskaffelse av LVS39 m/alu Guard kit

- Risikovurdere bruk av luftdrevet vinklesliper og utarbeide egen EPL (tidligere bruk EPL for standard vinklesliper)
- Vurdere om båndsgag kan brukes til denne type arbeidsoppgave

Foretaket varslet i brev 4.2.22 om at en eventuell erstatning ville kunne bli avkortet med 15 % som følge av grov uaktsomhet. I brevet er det sitert fra beskrivelsen av hendelsesforløpet inntatt ovenfor, og deretter er det inntatt følgende informasjon:

I telefonsamtale med deg den 03.02.22 ble det bekreftet du glapp vinklesliperen, og at du av impuls grep etter den idet den falt mot gulvet. Dette ble utøvd med venstre hånd, fra undersiden av vinklesliperen, slik at bladet traff hånden din.

Forsikrede klaget på avkortningsvarselet og viste til at han ikke var kjent med prosedyre eller instruks som tilsa at han i arbeidsoperasjonen burde festet emnet på annen måte enn det som var gjort. Videre at den aktuelle måten var den som var vanlig. Årsaken til ulykken var at sagen hugget. Forsikrede viste også til at han i etterkant har fått opplyst at sagbladet ikke var i henhold

til produsentens anbefalinger, og dette var han ikke kjent med. Videre at årsaken til skaden var at han grep etter vinkelsliperen ved en impuls, det var ingen villet handling.

Forsikrede ble sagt opp 31.8.22, med fratreddelse 30.11.22. Årsaken til oppsigelsen var at «[...] du har vært sykemeldt 1 år 31.08.22 og du har lege erklæring på at du ikke ser at du kan komme tilbake i arbeide».

I udatert erklæring fra verneombud, formann og arbeidskollega (avdelingslederen skrev ikke under), står det:

Så langt vi kjenner til kan vi bekrefte at arbeidsoperasjon ble utført i tråd med normal arbeidspraksis og at arbeidslaget fulgte gjeldende prosedyrer og instruks, både når det gjelder måten arbeidsstykket ble håndtert og hvordan vinkelsliper og øvrig utstyr ble brukt under jobben.

I samme erklæring har formannen underskrevet på teksten: «Min forman, ..., kan bekrefte at jeg hadde intensjoner og ønske om å jobbe frem til jeg var 70 år». Vedlagt var også et «Referat» datert 16.11.22 hvor forsikrede bl.a. hadde skrevet:

[Avdelingsleder] uttrykte betenkligheter med å skrive under fordi han mente at jeg som fagperson burde innsett at man burde spent fast arbeidsstykket. Han refererte derimot ikke til noen instruks eller prosedyre som dokumentere dette. Han kunne derimot forstå at jeg med friskluftmaske ikke kunne se at medhjelper slapp tak i arbeidsstykke. Han uttrykte også at han var irritert på mine kolleger som hadde skrevet under og bekreftet, han uttalte at dette var noe de ikke burde gjort.

Arbeidsgiver uttalte 5.10.22: «Vi bekrefter med dette at vi gjerne hadde engasjert [forsikrede] videre på mulige prosjekter for våre kunder ved behov etter fylte 67 år og frem til 70 år om helsen hans hadde tilsagt dette».

Etter innhenting av medisinske opplysninger, fastsatte foretaket 14.10.22 avkortningen til 15 %.

Fastlegen skrev 2.11.22 at forsikrede var ute av stand til å jobbe som følge av amputasjonsskaden. Videre at hans helse ellers var så bra at han kunne ha jobbet til fylte 70 år.

Forsikrede fikk innvilget menerstatning av Nav i vedtak av 8.3.24. Dette ble påklaget på grunn av usikkerhet knyttet til fastsettelse av VMI. Klageinstansen satte VMI til 23 %, og dermed i gruppe 1.

I brev 12.8.24 skrev forsikrede bl.a.:

[...] Sykmeldingen det refereres til i 2014 skyldtes en akutt overbelastning uten kroniske implikasjoner. Den andre sykmeldingen fra 2018-19 skyldtes at fravær knyttet til skulderoperasjon. Operasjonen var vellykket, og han har ikke senere hatt noen plager.

Hva gjelder at [forsikrede] har tatt ut tidlig-pensjon forut for yrkesskaden skyldes at han skulle begynne å oppgradere huset og trengte pengene. [...]

Foretaket tilbød 28.8.24 samlet erstatning på kr 385 362 (etter avkortning), fordelt på gruppe 2 ménerstatning, lidt og fremtidig inntektstap og tapt hjemmearbeidsevne. I brevet skrev foretaket bl.a. at det ikke var sannsynliggjort at forsikrede ville ha jobbet etter 2022.

Forsikrede avsto tilbudet 30.9.24 og foretaket utbetalte beløpet ensidig 17.12.24.

I brev 20.3.25 opplyste forsikrede at valget med å ikke sikre emnet ble gjort med overlegg ettersom man vurderte at det var for stort til å festes. Videre at arbeidsgiver som følge av feil sagblad nå hadde endret rutiner, men at bruken var i tråd med rutinene på skadetidspunktet. Hva gjaldt uttak av tidligpensjon, var dette begrunnet i ønske om å spare maksimalt i IPS til seg og ektefelle samtidig som han jobbet. Videre at han som følge av ulykken ikke var i stand til å utføre planlagt gjenstående arbeid med huset.

Vedlagt var en bekreftelse fra tidl. arbeidsgiver om at bedriften ikke hadde lavere aldersgrensekrav enn (arbeidsmiljølovens stillingsvern til) fylte 72 år.

I legeerklæring av 18.2.26 fremkommer at skaden var årsak til tap av arbeidsevne, samt at han hadde planer om å jobbe til fylte 70 år.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han ikke opptrådte grovt uaktsomt og at det da ikke er grunnlag for avkortning, jf. yfl. § 14. Grovt uaktsomt innebærer et markert avvik fra forsvarlig handlemåte, jf. blant annet HR-2019-497-A, avsnitt 62. Det følger videre av Ot.prp. nr. 44 (1988-89) s. 90 at en overtredelse av sikkerhetsregler vil sjelden i seg selv være nok til avkortning. Se også lovkommentarene i Karnov hvor dette er kommentert med at «det antas at det i første rekke er mer systematiske brudd på sikkerhetsreglene som kan innebære at det foreligger grov uaktsomhet, hvor arbeidsgivers oppfølging av regelbruddene også vil ha betydning». Det er ikke dokumentert at han har brutt med arbeidsinstrukser, sikkerhetsregler eller rutiner i sitt valg av utførelse av arbeidsoperasjonen eller valg av verktøy og verneutstyr. Det er til og med bekreftet av arbeidskolleger at den valgte arbeidsmetoden, verktøy og verneutstyr var normal praksis. Det er forsikredes klare oppfatning at Arbeidstilsynet hadde avdekket mangler i bedriftens sikkerhetsarbeid og kultur dersom dette hadde blitt undersøkt nærmere. Etter hans syn er det slike mangler som er den vesentligste årsaken til at ulykken inntraff. Han fulgte bedriftens regler, prosedyrer og brukte tilgjengelige verktøy etter angitt måte. Han ble aldri fortalt at det ble avdekket avvik med måten han jobbet på eller brukte verktøyet, selv om det ukentlig ble gjennomført vernerunder av ledelse og verneombud. I ettertid har han blitt gjort oppmerksom på at det i en annen avdeling ble brukt tilsvarende vinkelslipere med bedre sikkerhetsanordninger. Foretakets anførsel tilknyttet handlingsalternativer, når han impulsivt grep etter verktøyet, er urimelig og ulogisk. Definisjonen av en impulshandling er at det er en handling som ikke er underkastet vanlig overveielse og kontroll. Med den definisjonen blir det helt feil å påstå at han opptrådte grovt uaktsomt i den handlingen. Foretakets henvisning til FinKN-2022-1038, og øvrige saker, omhandler det å rette feil og drive vedlikehold på maskiner med stort skadepotensiale, uten å forsikre seg om at maskinen er skrudd av. Det er ikke tema i vår sak.

Dersom FinKN behandler selve erstatningsutmålingen, mener forsikrede at det er sannsynliggjort at han ville stått i arbeid frem til fylte 70 år, dersom skaden ikke hadde skjedd. Han hadde en standard ansettelseskontrakt uten sluttdato. Arbeidsgiver hadde ingen særskilt øvre aldersgrense (utover lovens grense på 72 år). Før skaden var han 100 % frisk og var svært motivert til å jobbe lengst mulig, jf. bekreftelse fra fastlegen og arbeidsgiver. Foretakets helsespekulasjoner står i motstrid med legens erklæring, og tidligere sykemeldinger gjaldt ikke skader av kronisk art. Uttak av pensjon fra 62 år var relatert til oppussing av bolig, og belyser hans plan om å jobbe til 70 år.

Forsikrede har også anført at han har rett til erstatning for saksomkostninger.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det er grunnlag for 15 % avkortning, grunnet grov uaktsomhet, jf. yfl. § 14. Grov uaktsomhet forutsetter at det foreligger et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte, jfr. Rt-2009-6, HR-2017-1977-A, mv. Dersom man skjærer i et emne som ikke er fastspent, foreligger det en risiko for at emnet kan flytte på seg underveis i arbeidsprosessen. Det vil også være større risiko for at sagbladet kan hugge til ettersom det vil kunne oppstå en spenning i emnet i takt med at kuttet blir lengre. Det fremgår også forutsetningsvis av intern klage at det var mulig å montere beskyttelsesdeksel på vinkelsliperen. Det er videre anført at det var vanlig praksis på arbeidsplassen å bruke den aktuelle type vinkelsliper og sagblad til slike arbeidsoppgaver. Forsikrede skriver selv i sin klage at selv om han som fagperson sikkert burde innsett at vinkelsliperen burde hatt beskyttelsesdeksel, så blir man fabrikkblind og følger automatisk kulturen og praksisen på arbeidsplassen. Dette er ikke tilstrekkelig til å frita forsikrede fra det ansvaret som må følge med bruk av verktøy med et særlig stort skadepotensial, særlig når man har lang erfaring og risikoen for skade var åpenbar. Han

hadde flere handlingsalternativer som kunne redusert skaderisikoen betydelig, herunder å benytte beskyttelsesdeksel på vinkelsliperen, samt å feste/spenne fast aluminiumsemnet til underlaget. Når han så glapp taket på vinkelsliperen grunnet rekylen, er det åpenbare handlingsalternativet å ikke gripe etter det roterende sagbladet. Foretaket mener også forhold på arbeidsgivers side ikke kan fritta kravstiller helt fra ansvar for egen sikkerhet, jf. FinKN 2022-1038. Også i denne saken må det legges til grunn at han var godt kjent med arbeidsoppgavene, redskapene og ikke minst den risiko et roterende sagblad nødvendigvis medfører. Den besluttede avkortningsgraden på 15 % er i det nederste sjiktet av tidligere indikert størrelsesorden, og kan ikke sies å være urimelig.

Når det gjelder inntektstapet, skal forsikrede ha full erstatning for skadebetinget inntektstap. Når det gjelder fremtidig inntektstap er det i praksis vanlig å legge til grunn at yrkeskarrieren opphører ved overgang til ordinær alderspensjon ved fylte 67 år, men mindre det foreligger konkrete holdepunkter for noe annet. Bevisbyrden for dette påhviler kravstiller. Her hadde forsikrede begynt å ta ut alderspensjon ved 62 års alder. Han hadde et tungt fysisk yrke. Det er naturlig å anta at et firma hvis virksomhet består i utleie av arbeidskraft er særskilt opptatt av å ha en stabil arbeidsstokk. Navs oversikt over sykmeldinger viser at kravstiller ble sykmeldt grunnet diagnoser som er lite forenlig med tungt fysisk arbeid. Disse forholdene tilsier et skjerpet krav på dokumentasjon på konkrete planer om arbeid etter fylte 67 år. I FinKN-2013-354 avsto nemnda kravet på inntektstap etter fylt 67 år, da det manglet avtaler om fremtidig arbeidsinnsats. Heller ikke i denne saken har forsikrede kunnet dokumentere noen slik avtale. Reelle hensyn tilsier at det må foreligge konkret dokumentasjon på en slik avtale, spesielt hvor det er tale om arbeidstakere i høy alder med tungt fysisk arbeid. Om nemnda skulle komme til at det likevel er dokumentert at forsikrede ville arbeidet utover ordinær pensjonsalder, kan foretaket ikke se at det er dokumentert at det ville være helt til fylte 70 år.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om utbetaling under yrkesskedeforsikring, og reiser spørsmål om det er grunnlag for 15 % avkortning, jf. yrkesskedeforsikringsloven (yfl.) § 14. Saken reiser også spørsmål om forsikrede har sannsynliggjort et større inntektstap, herunder om han uten skaden ville jobbet til fylte 70 år.

Nemnda ser først på spørsmålet om det er grunnlag for 15 % avkortning, jf. yfl. § 14.

Fra yfl. § 14 siteres:

§ 14. Medvirkning.

Erstatningen kan settes ned eller falle bort dersom arbeidstakeren forsettlig eller grovt uaktsomt har medvirket til skaden. Dette skal likevel ikke innskrenke etterlattes rett til erstatning. Skadeserstatningsloven § 5-1 gjelder tilsvarende så langt den passer.

I forarbeidene til bestemmelsen er det bemerkt følgende:

Et praktisk eksempel på slik medvirkning er manglende bruk av adekvat verneutstyr tross påbud og advarsel. Men en overtredelse av sikkerhetsregler vil sjelden i seg selv være nok til avkorting. I og med at utkastet krever grov uaktsomhet, må overtredelsen av aktsomhetsnormen være klart kvalifisert. Sannsynligheten for skadeforvoldelse er videre et moment - jo større risiko for skade, desto mer nærliggende er det å betrakte uaktsomheten som grov.

Det følger av Rt-2004-499 at det kreves et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte for at en handling eller en unnlattelse skal anses som grovt uaktsomt, se avsnitt 32, jf. Rt-2009-6 avsnitt 49, jf. nemndas avgjørelse 2017-780.

Det er foretaket som har bevisbyrden for at forsikrede handlet grovt uaktsomt, jf. bl.a. avgjørelse 2022-649. Det skal videre foretas en konkret vurdering i hver sak, se f.eks. avgjørelse 2018-818.

Nemnda har i flere saker vurdert om en handling var grovt uaktsom, se bl.a. FinKN 2021-1062, FinKN 2020-677, FinKN 2022-46, FinKN 2022-1038, FinKN 2022-906

Slik saken er opplyst for nemnda, fremstår forklaringene gitt i saken som noe motstridende. Slik nemnda forstår det, var forsikrede godt kjent med arbeidsoppgavene, redskapene og ikke minst den risiko et roterende sagblad nødvendigvis medfører. Nemnda forstår det videre slik at det aktuelle sagbladet ikke var dekket av et beskyttelsesdeksel, noe forsikrede selv synes å erkjenne et visst ansvar for. Videre er partene enige om at skaden inntraff da «operatør mistet grepet med venstre hånd og av impuls griper etter vinkelsliperen hvor sagblad treffer innsiden av venstre hånd, jf. den fremlagte rapporten datert 28.9.21. Forsikredes manglende fastspenning av arbeidsstykket ved sagen fremstår som årsak til at sagen "hugget", og at forsikredes ikke klarte å holde sagen fast.

Nemnda legger til grunn at profesjonelle håndverkere må forventes å håndtere maskiner i henhold til sikkerhetsforskrifter og – foranstaltninger. I dokumentasjonen fremlagt for nemnda framgår det at kjent sikkerhetsutstyr – sagens sikkerhetsdeksel og fastspenningsmuligheter – ikke ble benyttet under arbeidet. Etter nemndas mening representerer manglende bruk av sikkerhetsutstyr, som er beregnet på å unngå den typen skade som forsikrede har pådratt seg ved feil bruk, et markert avvik fra det forsvarlige. Forhold på oppdragsgivers side (usikrede verktøy og manglende rutiner/opplæring) fritar ikke forsikrede for ansvar for egen sikkerhet, jf. FinKN 2022-1038.

Forsikrede anses å ha opptrådt grovt uaktsomt, og medvirket til egen skade. Foretaket har avkortet 15 %, som er i tråd med nemndspraksis, jf. bl.a. FinKN 2025-377, 2022-1038, 2022-524, 2022-46, 2021-1062, 2020-677, 2019-366, 2016-368 og 2015-254. Nemnda har ingen innsigelser til foretakets avkortningsprosent.

Saken reiser videre spørsmål om forsikrede har sannsynliggjort et større inntektstap, herunder om han uten skaden ville jobbet til fylte 70 år.

Det er forsikrede som har bevisbyrden for sitt tap, og det bør foreligge særlige holdepunkter for at han ville jobbet utover normal pensjonsalder (som for forsikrede er) på 67 år.

Etter nemndas oppfatning, er spørsmålet om hvor lenge forsikrede ville jobbet uten oppstått skade, et spørsmål som best egner seg for muntlig bevisføring i domstolene. Dette vil best kunne belyse forsikredes helse, planer, jobbmuligheter, potensielt inntektsnivå og øvrige relevante forhold. Denne delen av saken avvises fra nemndsbehandling i medhold av vedtektene pkt. 4.1 bokstav d.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold i at det er grunnlag for 15 % avkortning i utbetaling under yrkesskadeforsikring, jf. yrkesskadeforsikringsloven (yfl.) § 14. Spørsmålet om forsikrede har sannsynliggjort et større inntektstap, herunder om han uten skaden ville jobbet til fylte 70 år, avvises fra nemndsbehandling, jf. vedtektene pkt. 4.1 bokstav d.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).